

Силабус
навчальної дисципліни
«КЛІНІЧНА ПАТОЛОГІЯ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	224 Технології медичної діагностики та лікування
Освітньо-професійна програма	Лабораторна діагностика
Освітній ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	I ЛД-12
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра клінічного медсестринства, акушерства та гінекології
Викладач курсу	Карпінська Т.Г., канд. мед. наук, доцент, викладач вищої кваліфікаційної категорії
Контактна інформація викладача	E. mail: t.karpinska@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або телефонувати.
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 4 кредити Загальна кількість годин – 120 год. Модулів – 2 Рік підготовки – 1 Семестр – 2 Лекції – 22 год. Практичні заняття – 48 год. Самостійна робота – 50 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Клінічна патологія» є нормативною дисципліною з спеціальності Лабораторна діагностика. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання для інтерпретації результатів досліджень при захворюваннях внутрішніх органів. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: причини (етіологія), механізм виникнення й розвитку (патогенез) хвороб, функціональні зміни тканин, органів та систем людського організму на різних стадіях хвороби, методи лабораторної діагностики, клінічні ознаки та наслідки різних патологічних процесів.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни «Клінічна патологія» є формування знань та практичних навичок з основних розділів клінічної патології, відповідно до вимог освітньо-професійної програми, закономірності виникнення, механізм розвитку різних патологій, їх клініко-морфологічних проявів, принципів лабораторної діагностики. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

	<ul style="list-style-type: none"> – предмет, завдання і методи досліджень клінічної патології; – основні поняття загальної нозології; – визначення хвороби, періоди її розвитку; – загальні закономірності розвитку, перебігу та наслідки різних хвороб; – причини, механізми розвитку та функціональні й морфологічні прояви типових патологічних процесів; – основні методи суб’єктивного обстеження пацієнта (паспортні дані, скарги хворого, анамнез захворювання, анамнез життя) та правила їх проведення; – об’єктивні методи обстеження пацієнта (загальний огляд, пальпація, перкусія, аускультация), додаткові методи (лабораторні дослідження й інструментальні обстеження) та правила їх проведення; – причини, механізми розвитку, клініко-морфологічні прояви найбільш поширених патологічних процесів у органах і системах; – значення методів обстеження та лабораторних досліджень при найрізноманітнішій патології; – правила професійної техніки безпеки при обстеженні пацієнта, виконанні медичних маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу на дослідження; – норми та правила професійної етики, деонтології, конфіденційності в роботі; – види та ведення медичної документації; – чинні накази та інструктивні листи МОЗ України, обласного Департаменту охорони здоров’я; <p style="margin-left: 20px;">вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначати зміни структури і функції в організмі, які виникають в результаті пошкоджень або природжених порушень; – проводити суб’єктивне обстеження пацієнта (паспортні дані, скарги, анамнез захворювання, анамнез життя); – проводити об’єктивні методи обстеження пацієнта (загальний огляд, пальпацію, перкусію, визначити пульс, артеріальний тиск, частоту дихання, вимірювати температуру тіла, діурез); – володіти основами маніпуляційної техніки; – розпізнавати періоди розвитку захворювань; – обґрунтовувати клініко-морфологічні зміни при різноманітній патології; – складати план лабораторних досліджень на підставі листка лікарських призначень; – проводити підготовку пацієнта до взяття біологічного матеріалу на дослідження; – оцінювати результати лабораторних досліджень за критерієм “норма,/патологія”; – використовувати дані клінічних, функціональних, інструментальних обстежень та лабораторних досліджень для встановлення попереднього діагнозу; – дотримуватись правил професійної техніки безпеки при обстеженні пацієнта, виконанні медичних маніпуляцій, заборі біологічного матеріалу на дослідження; – дотримуватись чинних наказів та інструктивних листів МОЗ України, обласного Департаменту охорони здоров’я.
<p>Програмні результати навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями, використовувати їх в роботі. 2. Мати достатню компетентність в методах досліджень, вміти розпізнати виникнення порушень функціонального стану організму та довкілля. 3. Застосовувати основні знання та навички із загальної та професійної підготовки при виконанні простих лабораторних досліджень.

	<p>4. Узагальнити та виділити значимість отриманих результатів лабораторних досліджень і оцінки довілля.</p> <p>5. Вибирати комплекс необхідних знань та професійної інформації для вирішення питань майбутньої фахової діяльності.</p>
--	---

Політика курсу	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності. Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології. Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять. Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Політика дедлайну. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.</p> <p>Порядок відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.</p> <p>Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.</p>
-----------------------	---

Структура курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Вступ. Основи клінічної патології	2
2	Методика клінічного обстеження пацієнта	2
3	Патологія системи крові. Анемії. Гемобластози	2
4	Геморагічні захворювання	2
5	Захворювання сполучної тканини (РЛ, СЧВ, РА)	2
6	Патологія органів дихання	2
7	Патологія органів травлення. Жовчнокам'яна хвороба, холецистит	2
8	Гепатити, цироз печінки. Панкреатит	2
9	Гострі алергози. Патологія нирок, сечовивідних шляхів	2
10	Патологія серцево-судинної системи	2

11	Гіпертонічна хвороба, гостра серцева та судинна недостатність	2
	Разом:	22

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Визначення основних функціональних показників організму	4
2	Методи клінічного обстеження пацієнтів	4
3	Основи маніпуляційної техніки. Охорона праці в галузі	4
4	Модульний контроль 1. Методи обстеження пацієнтів та основи маніпуляційної техніки	4
5	Методики виявлення патології системи крові та сполучної тканини	4
6	Патологія органів травлення. Жовчнокам'яна хвороба, холецистит	4
7	Методики виявлення патології системи дихання і травлення	4
8	Методики виявлення патології нирок та сечовивідних шляхів	4
9	Методики виявлення патології серцево-судинної системи	4
10	Цукровий діабет. Методики виявлення патології ендокринної системи	4
11	Методики виявлення професійної патології	4
12	Модульний контроль 2. Клінічна патологія	4
	Разом:	48

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Теми	Кількість годин
1	Вклад вітчизняних вчених у становлення «Клінічної патології» як науки (опрацювати)	2
2	Запалення як захисна реакція організму: клінічні прояви, перебіг запальних процесів, наслідки. Поняття про ексудат і трансудат, їхня диференціація (скласти конспект)	2
3	Надмірне накопичення рідини в організмі: у порожнинах і тканинах; механізми утворення, основні дослідження, які підтверджують цю патологію (конспект)	2
4	Патологічна фізіологія периферійного кровообігу: артеріальне та венозне повнокрів'я, стаз, недокрів'я, емболія, тромбоз, кровотеча, причини, прояви, порушення мікроциркуляції (скласти конспект)	2
5	Пухлини: теорії виникнення, клініко-морфологічна класифікація, ознаки доброякісного і злоякісного росту (уявлення про метастазування та рецидиви, перебіг у молодому, зрілому та похилому віці), вплив на організм (конспект)	2
6	Догляд за пацієнтами під час блювання та порушень фізіологічних відправлень (скласти конспект)	2
7	Найпростіші методи фізіотерапії. Відпрацювання навичок застосування гірчичників, холоду та тепла тощо	2
8	Взяття біологічного матеріалу (харкотиння, сечі, калу) для лабораторних досліджень. Відпрацювання практичних навичок	2
9	Основи професійної етики, деонтології та міжособове спілкування у роботі лаборанта медичного (скласти конспект)	2
10	Підготовка до модульного контролю 1	2
11	Лабораторні методи дослідження пацієнтів із захворюваннями системи крові. Відпрацювання практичних навичок	2

12	Ревматоїдний артрит. Об'єктивне та суб'єктивне обстеження (скласти конспект)	2
13	Системний червоний вовчак. Об'єктивне та суб'єктивне обстеження (скласти конспект)	2
14	Профілактичні заходи щодо захворювання туберкульозом при роботі з бактеріологічним матеріалом. Медичні та соціальні аспекти (скласти конспект)	2
15	Синдроми бронхоспазму і ларингоспазму. Невідкладна допомога (скласти конспект)	3
16	Пухлинні процеси органів травлення. Медичні та соціальні аспекти. Об'єктивне та суб'єктивне обстеження. Відпрацювання практичних навичок	2
17	Принципи надання невідкладної долікарської допомоги при гострих алергозах (анафілактичний шок, кропив'янка та ін.) (скласти конспект)	3
18	Лабораторні та інструментальні методи дослідження при патології органів сечової системи (скласти конспект)	2
19	Пієлонефрити вагітних. Об'єктивне та суб'єктивне обстеження. Відпрацювання практичних навичок	3
20	Невідкладна долікарська допомога при приступі стенокардії, інфаркті міокарда та його ускладненнях (кардіогенному шоці), гіпертонічному кризі (відповідно до медичних протоколів), непритомності, колапсі (скласти конспект)	2
21	Інфекційний ендокардит (бактерійний, септичний). Об'єктивне та суб'єктивне обстеження. Відпрацювання практичних навичок	3
22	Підготовка до модульного контролю 2	2
	Разом:	50

Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Громадське здоров'я і громадське медсестринство: підручник / За ред. О.Я. Склярова, М.Б., Шегедин, Б.Б. Лемішка. - К.: Медицина, 2008. - 223 с. 2. Основи внутрішньої медицини: пропедевтика внутрішніх хвороб: підручник / Ю. І. Децик та ін.; за ред. О. Г. Яворського. Київ: Здоров'я, 2004. - 500 с. 2. Професійні хвороби: Підручник /Капустник В.А., Костюк І.Ф., Бондаренко Г.О. – Київ ВСВ «Медицина», 2017 – 536 с. 3. Патолофізіологія / За ред. проф. Н.Н. Зайко, проф. Ю.В. Биця. «Медицина» 2017. 4. Патоморфологія: національний підручник / за ред. В. Д. Марковського, В. О. Туманського. – К., «Медицина» 2015. 5. Шегедин М.Б. Медсестринство у внутрішній медицині / М.Б.Шегедин, І.А.Шуляр, Л.М.Подносова. - К.: Медицина, 2009. - 176 с.
Поточний та підсумковий контроль	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, метод «4 кроків».</p> <p>Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, розв'язування клінічних ситуативних задач (ситуаційне компетентісне завдання).</p> <p>Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Львівській медичній академії ім. Андрея Крупинського» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Бали нараховуються за виконання</p>

	завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів. Результати поточного контролю студентів є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.																																																								
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації. У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище: MOODLE, Google Classroom. Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp тощо (за вибором академічної групи).																																																								
Необхідне обладнання	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>																																																								
Критерії оцінювання	<p style="text-align: center;">Схема нарахування та розподіл балів</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th colspan="6">Поточне оцінювання, МК та самостійна робота</th> <th rowspan="3">СМО</th> <th rowspan="3">ПМО</th> <th rowspan="3">ECTS</th> <th rowspan="3">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th colspan="6">Модуль 1</th> </tr> <tr> <th>T1</th> <th>T2</th> <th>...Tn</th> <th>САП</th> <th>МК 1</th> <th>МО</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>73</td> <td>75</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>74</td> <td>C</td> <td>добре</td> </tr> </tbody> </table> <p>T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1; САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу; МК - модульний контроль; МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК; СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО; ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ЄКТС</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>За 100-бальною шкалою</th> <th>За національною шкалою</th> <th>За шкалою ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>0-89</td> <td>добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70-79</td> <td>добре</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60-69</td> <td>задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>51-59</td> <td>задовільно</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35-50</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>0-34</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>	Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою	Модуль 1						T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО	4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	90-100	відмінно	A	0-89	добре	B	70-79	добре	C	60-69	задовільно	D	51-59	задовільно	E	35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F
Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО					ECTS	За національною шкалою																																												
Модуль 1																																																									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО																																																				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре																																																
За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS																																																							
90-100	відмінно	A																																																							
0-89	добре	B																																																							
70-79	добре	C																																																							
60-69	задовільно	D																																																							
51-59	задовільно	E																																																							
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX																																																							
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F																																																							
Питання до підсумкового контролю	<p style="text-align: center;">ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК</p> <ol style="list-style-type: none"> Виявлення патології під час демонстрації пацієнта (опитування, об'єктивного обстеження). Визначення стану пацієнта за критерієм “задовільний/незадовільний”. Вимірювання температури тіла, цифровий та графічний запис у температурному листку, оцінювання показань. Вимірювання артеріального тиску, цифровий та графічний запису температурному листку, оцінювання показань. 																																																								

5. Дослідження частоти дихання, оцінювання показань.
6. Дослідження пульсу, графічний запис показників у температурному листку та їхнє оцінювання.
7. Пальпаторне виявлення набряків.
8. Застосування грілки й міхура з льодом.
9. Застосування найпростіших методів фізіотерапії.
10. Користування кишеньковим інгалятором.
11. Миття рук та користування гумовими рукавичками.
12. Техніка збирання шприца одноразового використання.
13. Техніка набирання медикаментів з ампули та флакона.
14. Техніка підшкірної та внутрішньом'язової ін'єкції.
15. Техніка введення інсуліну інсуліновими шприцами та шприцями-ручками. Розрахунок дози інсуліну при набиранні його з флакону в шприц.
16. Складання плану лабораторних досліджень на підставі листка лікарських призначень.
17. Підготовка пацієнта та взяття крові на дослідження (загальний аналіз, біохімічне дослідження).
18. Підготовка пацієнта та взяття харкотиння для дослідження (загальний аналіз, посів, визначення чутливості до антибіотиків).
19. Підготовка пацієнта та визначення добового діурезу.
20. Підготовка пацієнта та взяття сечі для загального аналізу, функціональних досліджень.
21. Підготовка пацієнта та взяття крові на вміст глюкози та проведення глюкозотолерантного тесту.
22. Підготовка пацієнта та визначення глікемічного та глюкозуричного профілю.
23. Техніка промивання шлунка (беззондового).
24. Підготовка пацієнта та взяття шлункового вмісту.
25. Підготовка пацієнта та взяття дуоденального вмісту.
26. Підготовка пацієнта та взяття калу на приховану кров і копрологічне дослідження.
27. Оцінювання результатів лабораторних досліджень за критерієм "норма/патологія".
28. Невідкладна долікарська медична допомога в різні періоди гарячки.
29. Невідкладна долікарська медична допомога при гострій затримці сечі, нирковій кольці.
30. Невідкладна долікарська медична допомога при гострих серцево-судинних розладах (нападі стенокардії, інфаркті міокарда, непритомності, колапсі, кардіогенному шоку, серцевій астмі, набряку легень, гіпертонічному кризі).
31. Невідкладна долікарська медична допомога при гострих станах пульмонології (нападі задишки, ядусі, легеневої кровотечі, виділенні харкотиння «повним ротом»).
32. Невідкладна долікарська медична допомога пацієнтові при гострих алергійних станах (нападі бронхіальної астми, бронхоспазмі, набряку Квінке, анафілактичному шоці).
33. Невідкладна долікарська медична допомога пацієнтові при гострих станах у гастроентерології (перфорації виразки, кровотечі зі стравоходу, шлунка та кишок, під час блювання, при гострому отруєнні, печінковій кольці, «гострому животі»).
34. Невідкладна долікарська медична допомога пацієнтові при гіпо- та гіперглікемічній комах.
35. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, професійної безпеки, особистої гігієни, протиепідемічного режиму в закладах

охорони здоров'я.

ПИТАННЯ ДО ДИФ.ЗАЛКУ

1. Клінічна патологія — визначення поняття, зв'язок з іншими науками, її розділи, методи дослідження.
2. Етика і деонтологія у роботі медичного працівника.
3. Взаємодія організму людини з навколишнім середовищем. Типи відповідей організму на дію чинників зовнішнього середовища різної сили: захисні, пристосувальні (адаптивні), патологічні.
4. Поняття про здоров'я та хворобу.
5. Артеріальне та венозне повнокров'я, стаз, недокрів'я, емболія, тромбоз, кровотеча — їхні причини, прояви, наслідки (дистрофія, атрофія, некроз), порушення мікроциркуляції.
6. Запалення як захисна реакція організму, стадії, клінічні прояви, перебіг запальних процесів, наслідки.
7. Поняття про ексудат і трансудат, їхня диференціація.
8. Надмірне накопичення рідини в організмі: у порожнинах і тканинах (набряки); механізми утворення, основні дослідження, які підтверджують цю патологію.
9. Регенерація фізіологічна та патологічна (сповільнена, надлишкова, неконтрольована).
10. Пухлини: теорії виникнення, клініко-морфологічна класифікація, ознаки доброякісного і злоякісного росту (уявлення про метастазування та рецидиви, перебіг у молодому, зрілому та похилому віці), вплив на організм.
11. Сучасна діагностика пухлин (біопсія, цитологія, виявлення пухлин за маркерами). Принципи лікування. Значення охорони довкілля та санітарно-освітньої роботи серед населення для профілактики новоутворень.
12. Імунопатологічні процеси (імунокомплексні захворювання), імунодефіцитні стани (ВІЛ-інфекція).
13. Короткі відомості про хворобу: визначення поняття, критерії класифікація хвороб, її причини (етіологія), основні періоди розвитку хвороби — доклінічний (латентний), клінічних проявів (продромальних, максимальних та ускладнень), наслідки (одужання, перехід у хронічний процес, смерть), ознаки (симптоми, синдроми), перебіг (за тривалістю, характером патологічного процесу). Короткі відомості про сучасні види лікування.
14. Основні методи обстеження пацієнта: суб'єктивні, об'єктивні, додаткові. Значення сучасних методів діагностики для встановлення діагнозу.
15. Анемія: поняття, класифікація.
16. Анемія постгеморагічна (гостра і хронічна): суть захворювання, клінічні ознаки, критерії тяжкості перебігу. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про лікування.
17. Анемія внаслідок порушення кровотворення (залізодефіцитна, мегалобластична, гіпо- та апластичні стани): суть захворювань, клінічні ознаки, критерії тяжкості перебігу. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про лікування.
18. Анемія гемолітична (спадкова, набута) — суть захворювання. Клінічні ознаки, критерії тяжкості перебігу. Основні ознаки дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про

лікування.

19. Гемобластоз: класифікація.
20. Лейкоз гострий (міелоїдний і лімфоїдний): суть захворювання, стадії, клінічні прояви. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про лікування. Прогноз для життя.
21. Хронічні мієлопроліферативні захворювання (мієлолейкоз, справжня поліциємія, есенціальна тромбоцитемія): суть захворювань, стадії, клінічні прояви. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про лікування. Прогноз для життя.
22. Хронічні лімфопроліферативні захворювання (хронічний лімфолейкоз, мієломна хвороба (плазмоцитома, лімфогранулематоз)): суть захворювання, стадії, клінічні прояви. Прогноз для життя. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про лікування.
23. Геморагічні захворювання. Класифікація: тромбоцитопенія, тромбоцитопатія, гемофілія, вазопатія. Сучасні теорії виникнення. Клінічні прояви (основні типи кровоточивості). Короткі відомості про синдром внутрішньосудинного згортання крові. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Підходи до лікування.
24. Бронхіт гострий: суть захворювань, клінічні прояви (особливості перебігу у дітей, осіб середнього, похилого та старечого віку), множинні ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування.
25. Бронхіт хронічний: суть захворювань, класифікація, клінічні прояви, можливі ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Прогноз.
26. Пневмонія: суть захворювань, класифікація, клінічні прояви (особливості перебігу в дітей, осіб середнього, похилого та старечого віку), можливі ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Прогноз.
27. Плеврит: суть захворювання, класифікація, клінічні прояви. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Прогноз.
28. Туберкульоз легень: фактори, що спричинюють захворювання шляхи проникнення збудника в організм, клінічні форми та їх прояви в осіб різних вікових груп, ускладнення. Роль діагностичних проб (Манту) для з'ясування інфікованості, профілактичних оглядів та флюорографії (ФЛГ) для ранньої діагностики захворювання. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Види лікування. Заходи запобігання зараженню туберкульозом у роботі лаборанта.
29. Рак легень: чинники, що спричинюють захворювання, клінічні форми, їх прояви. Роль профілактичних оглядів, зокрема ФЛГ, у ранній діагностиці захворювання. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Сучасні підходи до лікування. Прогноз.
30. Поняття про імунологічну реактивність та алергійну реакцію організму, їх суть, типи (негайний та сповільнений). Ступінь прояву алергійної реакції та проблеми пацієнтів з гострим алергозом (анафілактичним шоком, бронхоспазмом, набряком Квінке, сироватковою хворобою). Значення своєчасності надання невідкладної

допомоги при розвитку гострого стану.

31. Бронхіальна астма. Суть захворювання, клінічні форми, ознаки (зокрема бронхоспазм), перебіг, ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Короткі відомості про принципи лікування в період між нападами.
32. Основні патологічні процеси, які розвиваються в нирках та сечових шляхах: запальний (бактеріологічного та інфекційно-алергійного походження), порушення обміну речовин (водно-мінерального та білкового), склеротичний. Основні захворювання, їх визначення.
33. Пієлонефрит гострий: суть захворювання, стадії, клінічні форми, їхні прояви та перебіг в осіб молодшого та похилого віку. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Диспансерне спостереження за пацієнтом.
34. Пієлонефрит хронічний: суть захворювання, стадії, клінічні форми, їхні прояви та перебіг в осіб молодого та похилого віку. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Диспансерне спостереження за пацієнтом.
35. Гломерулонефрит гострий: суть захворювання, клінічні прояви, можливі ускладнення (гостра ниркова недостатність), перебіг. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування, профілактика. Значення своєчасності надання невідкладної допомоги при розвитку гострого стану.
36. Гломерулонефрит хронічний: суть захворювань, перебіг, клінічні форми, можливі ускладнення (хронічна ниркова недостатність, уремічна кома), їхні клінічні прояви. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування, профілактика. Диспансерне спостереження за пацієнтом.
37. Цистит: суть захворювання, клінічні прояви. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу.
38. Сечокам'яна хвороба: суть захворювань, клінічні прояви (ниркова колька), перебіг, ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Сучасні підходи до лікування.
39. Амілоїдоз нирок: суть захворювань, клінічні прояви (нефротичний синдром), перебіг, ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу.
40. Ішемічна хвороба серця: суть захворювання, фактори ризику, основні клінічні форми та їх прояви в осіб середнього, похилого та старечого віку, перебіг, ускладнення. Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз.
41. Гіпертонічна хвороба: суть захворювання, стадії проявлення в осіб середнього, похилого та старечого віку, перебіг, ускладнення (гіпертонічний криз). Основні методи дослідження, які проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Профілактика. Прогноз.
42. Атеросклероз: суть захворювань, основні клінічні форми та їх прояви, ускладнення. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Профілактика.
43. Ендо-, міо- та перикардит — суть захворювань, прояви, розвиток ускладнень. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу.
44. Гострі стани в кардіології: напад стенокардії, інфаркт міокарда (кардіогенний шок), гіпертонічний криз; їх причини, прояви, долікарська допомога.

45. Захворювання сполучної тканини — класифікація, суть імунологічного ураження органів-мішеней при дифузних захворюваннях.
46. Клінічні прояви ревматизму, системного червоного вовчака, ревматоїдного артриту. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Профілактика. Прогноз.
47. Ускладнення при ревматизмі — набуті вади серця: короткі відомості про розлади кровообігу, стан компенсації та декомпенсації (розвиток гострої лівошлуночкової недостатності — серцевої астми, набряку легень, їх прояви). Значення своєчасності надання невідкладної допомоги при розвитку гострого стану.
48. Розлади кровообігу, пов'язані з порушенням функції судин — гостра судинна недостатність (непритомність, колапс). Значення своєчасного надання невідкладної долікарської допомоги при розвитку гострого стану.
49. Основні патологічні процеси, що найчастіше виявляються в органах травлення: запальний, виразковий, онкологічний, порушення обміну процесів.
50. Гастрит (гострий та хронічний) — суть захворювань, значення інфекційного збудника *Helicobacter pylori* та інших чинників у виникненні хвороби, клінічні прояви (основні симптоми й синдроми). Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Значення своєчасності надання невідкладної допомоги при розвитку гострого стану.
51. Виразкова хвороба шлунка й дванадцятипалої кишки — суть захворювань, значення інфекційного збудника *Helicobacter pylori* та інших чинників у виникненні хвороби, клінічні прояви (основні симптоми й синдроми, диференційні ознаки залежно від локалізації виразки), ускладнення. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Значення своєчасності надання допомоги при розвитку гострого стану. Профілактика, диспансерне спостереження.
52. Рак шлунка — суть захворювання, значення чинників у виникненні хвороби, клінічні прояви (малі симптоми). Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування.
53. Жовчнокам'яна хвороба: суть захворювання, значення чинників у виникненні хвороби, клінічні прояви, перебіг, ускладнення (жовтяниці, їхня диференційна діагностика). Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Надання невідкладної допомоги під час розвитку гострого стану. Профілактика, диспансерне спостереження.
54. Холецистит: суть захворювання, клінічні прояви в різні вікові періоди, ускладнення. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Принципи лікування. Надання невідкладної допомоги при розвитку гострого стану.
55. Гепатит: суть захворювання, перебіг, клінічні прояви (основні симптоми й синдроми), ускладнення. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Профілактика.
56. Цироз печінки: суть захворювання, значення чинників у виникненні, клінічні форми та їх прояви (основні симптоми й синдроми), диференціація, ускладнення. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу.
57. Ентерит: суть захворювання, клінічні прояви.
58. Коліт: суть захворювання, клінічні прояви в осіб різних вікових груп. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження

	<p>діагнозу. Надання невідкладної медичної допомоги при розвитку гострого стану.</p> <p>59. Панкреатит: суть захворювання, клінічні прояви. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Надання невідкладної медичної допомоги при розвитку гострого стану.</p> <p>60. Медична етика й деонтологія при спілкуванні з пацієнтами, хворими на рак.</p> <p>61. Поняття про зміну структури та функцій залоз внутрішньої секреції та розвиток захворювань.</p> <p>62. Цукровий діабет: суть захворювання, класифікація, значення різних чинників (спадкових та набутих) у виникненні хвороби, перебіг в осіб різних вікових груп. Критерії тяжкості, проблеми пацієнтів із цукровим діабетом I та II типів при розвитку ускладнень.</p> <p>63. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу цукрового діабету та корекції лікування. Сучасні напрями лікування. Значення своєчасності надання невідкладної допомоги при розвитку гострого стану (комах гіпо- та гіперглікемічній). Профілактика захворювання.</p> <p>64. Дифузний токсичний зоб: суть захворювання, зміна структури та функції залози, критерії тяжкості, клінічні прояви в дітей та осіб молодого, середнього, похилого та старечого віку, перебіг, ускладнення (тиреотоксичний криз, тиреотоксичне серце, порушення ковтання). Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Сучасні підходи в лікуванні.</p> <p>65. Мікседема: суть захворювання, зміна структури та функції залози, критерії тяжкості, клінічні прояви в дітей та осіб молодого, середнього, похилого та старечого віку, перебіг. Основні методи дослідження, що проводяться для підтвердження діагнозу. Сучасні підходи в лікуванні.</p> <p>66. Ендемічний зоб: суть захворювання, зміна структури та функції залози, значення різних чинників у виникненні хвороби (ендемічні зони в Україні), клінічні прояви, ускладнення (порушення ковтання). Основні методи дослідження щодо підтвердження діагнозу. Загальнодержавні заходи запобігання ендемічного зоба.</p> <p>67. Короткі відомості про професійні шкідливості, їх класифікація.</p> <p>68. Пневмоконіоз, вібраційна хвороба, вплив шуму, високого та низького атмосферного тиску, високих та низьких температур виробничого середовища на організм: суть патології, основні клінічні прояви, профілактика.</p> <p>69. Кесонна хвороба, променева хвороба: суть захворювань, основні клінічні прояви, профілактика.</p> <p>70. Професійні хвороби, зумовлені дією шкідливих хімічних чинників виробничого середовища: суть захворювань, основні клінічні прояви, профілактика.</p> <p>71. Правила техніки безпеки, охорони праці в галузі, професійної безпеки, особистої гігієни, протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних закладах.</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу